

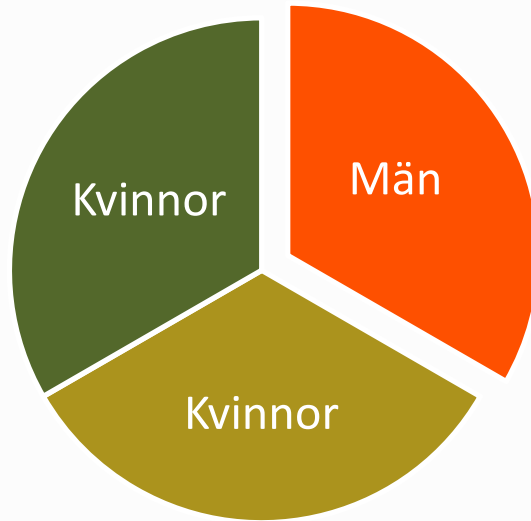

Mental health at work

Kvinnors och mäns sjukfrånvaro: kunskapsläget i Norden med fokus på psykiatriska diagnoser

GUNNEL HENSING, PROFESSOR

Sned könsfördelning av sjukfrånvaron

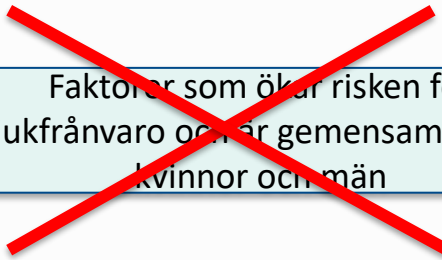

Två litteraturöversikter

- Vad kan förklara kvinnors högre sjukfrånvaro på grund av psykisk ohälsa? En kunskapsöversikt av nordisk forskning publicerad under åren 2010 – 2019
 - <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/files/2021/02/Bilaga-2-Vad-kan-forklara-kvinnors-hogre-sjukfranvaro-pa-grund-av-psykisk-ohalsa-Kunskapssammanstallning-1.pdf>
- Nordisk forskning om obetalt arbete och familjeliv och samband med sjukfrånvaro med psykiatrisk diagnos. En kunskapsöversikt av nordisk forskning publicerad under åren 2010 – 2019
 - https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/files/2021/02/2021.4_Nordisk-forskning-om-obetalt-arbete-och-familjeliv-2021-02-19.pdf

Medförfattare:
Maria Boström, könsskillnader
Varsha Rajagopalan, obetalt arbete

Fokus på könsskillnader

Faktorer som ökar risken för sjukfrånvaro och är gemensamma för kvinnor och män

Faktorer som ökar risken för sjukfrånvaro och kan förklara *skillnaderna* mellan könen genom att antingen kvinnor (eller män) är mer utsatta för den aktuella faktorn eller att bara kvinnor (eller män) exponeras för faktorn.

SJUKFRÅNVARO
MED PSYKIATRISK
DIAGNOS PÅ
INTYGET

Litteratursökning

Pubmed, PsycInfo och Sociological Abstracts

Gender Studies Database (GSD), LIBRIS, KVINNSAM samt
handsökningar i identifierade relevanta genustidskrifter

1167 abstracts

214 fulltext

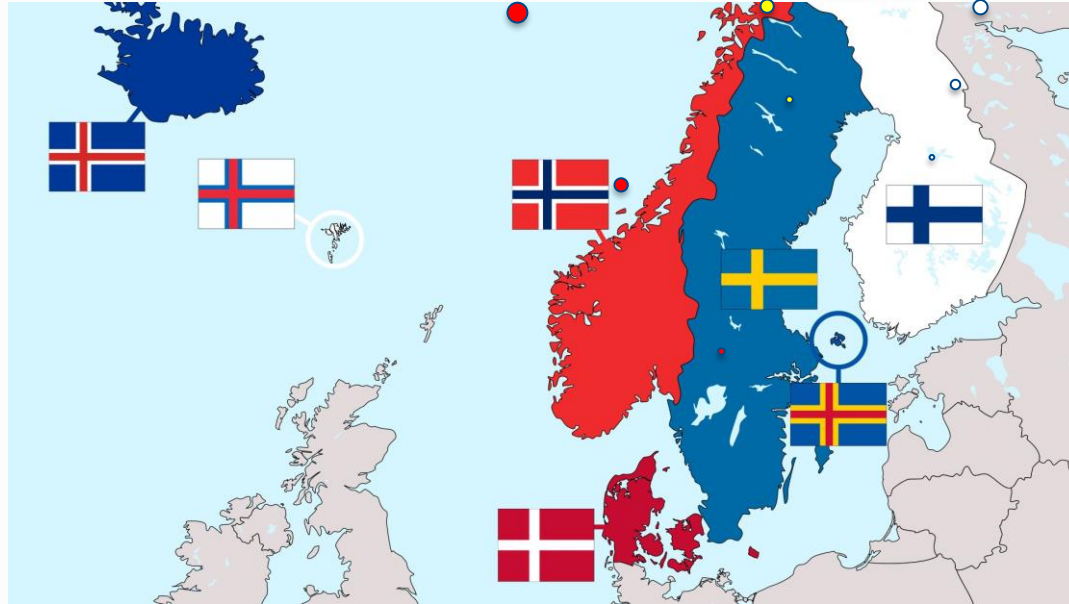

17 Artiklar som uppfyllde inklusionskriterierna

1

6

10

REGISTER

13 studier

Urvalsstorlek från
1,172 - 4,956,358 individer.

ARBETSMARKNAD

- Kvinnodominerad bransch, ha låga krav på skicklighet (kompetens) i yrket
- Skillnader i kvinnor och mäns yrken och arbetsplatser
- Längre sjukskrivning över tid inom kvinnodominerade icke-manuellt arbete och en med låg inkomst

ARBETSMILJÖ

- Personalneddragningar
- Obalans mellan ansträngning och belöning i arbetslivet (effort-reward imbalance) för högutbildade kvinnor
- ett alltför stort engagemang i arbetet (overcommitment) för lågutbildade kvinnor

- Rökning

- Lång

INDIVID

nivå

Möjliga orsaksfaktorer där samband med utfallet fanns endast för kvinnor

Författare, år, land

- Personalneddragningar

Bryngelson et al,
2011, SE

- Obalans mellan ansträngning och belöning i arbetslivet (effort-reward imbalance) för högutbildade kvinnor och ett alltför stort engagemang i arbetet (overcommitment) för lågutbildade kvinnor

Lidwall 2016, SE

- Rökning

Foss et al, 2010, NO

- Låg utbildningsnivå

Foss et al, 2010, NO

- Kvinnodominerad bransch, ha låga krav på skicklighet (kompetens) i yrket

Halonen et al, 2018,
FI

- Skillnader i kvinnor och mäns yrken och arbetsplatser

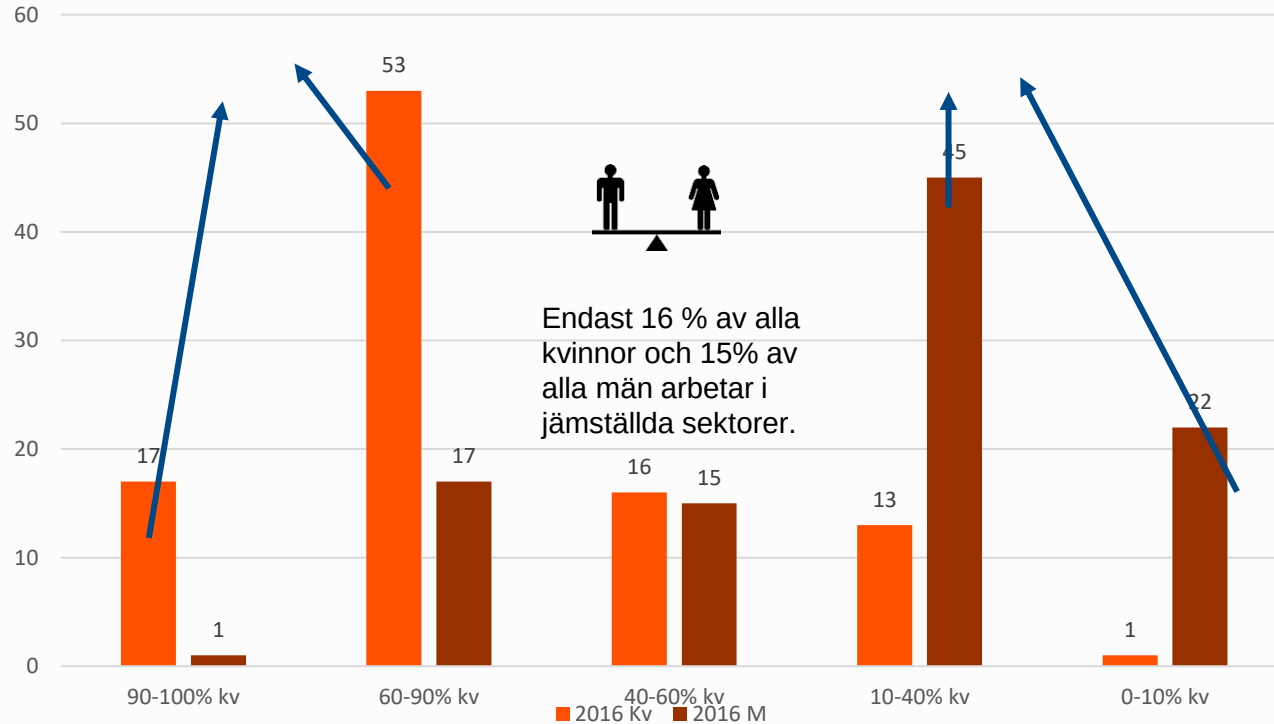
Laaksonen et al,
2010, FI

- Längre sjukskrivning över tid inom kvinnodominerade icke-manuellt arbete och arbeten med låg inkomst

Leinonen et al, 2018,
FI

70% av alla kvinnor på arbetsmarknaden arbetar i kvinnodominerade sektorer

67% av alla män på arbetsmarknaden arbetar i mansdominerade sektorer

På tal om kvinnor och män, SCB

Psykisk hälsa i arbetslivet. Red: Hensing G, Holmgren K, Björk L. Studentlitteratur, Lund 2021.

Och vad betyder det obetalda arbetet för risken att bli sjukskriven med psykiatrisk diagnos?

Fokus på obetalt arbete

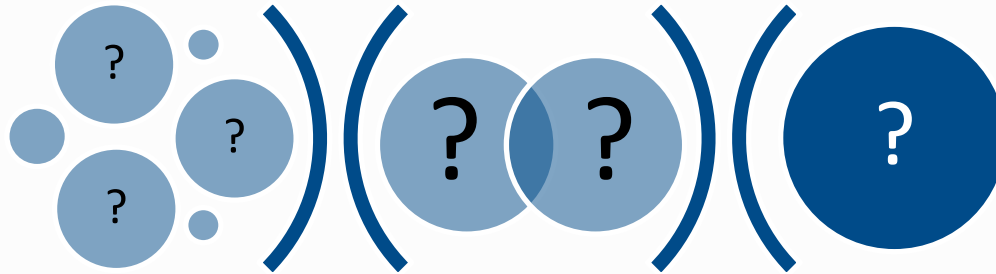
Faktorer i obetalt arbetesom ökar
risken för sjukfrånvaro och är
gemensamma för kvinnor och män

SJUKFRÅNVARO
MED PSYKIATRISK
DIAGNOS PÅ
INTYGET

~~Faktorer som ökar risken för
sjukfrånvaro och kan förklara
skillnaderna mellan könen genom att
antingen kvinnor (eller män) är mer
utsatta för den aktuella faktorn eller att
bara kvinnor (eller män) exponeras för
faktorn.~~

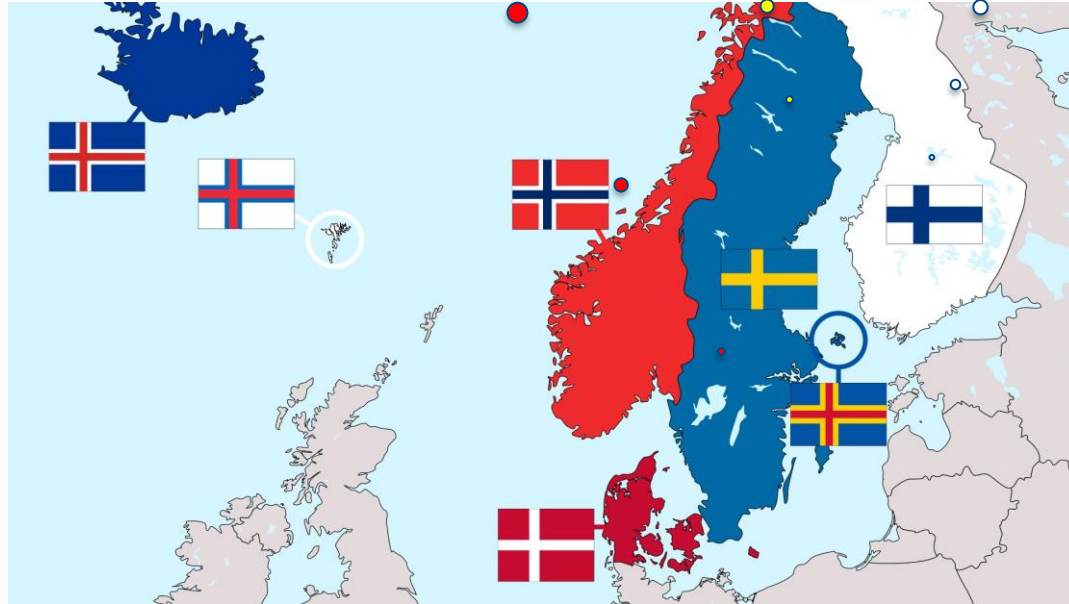
Explorativ ansats

1

5

6

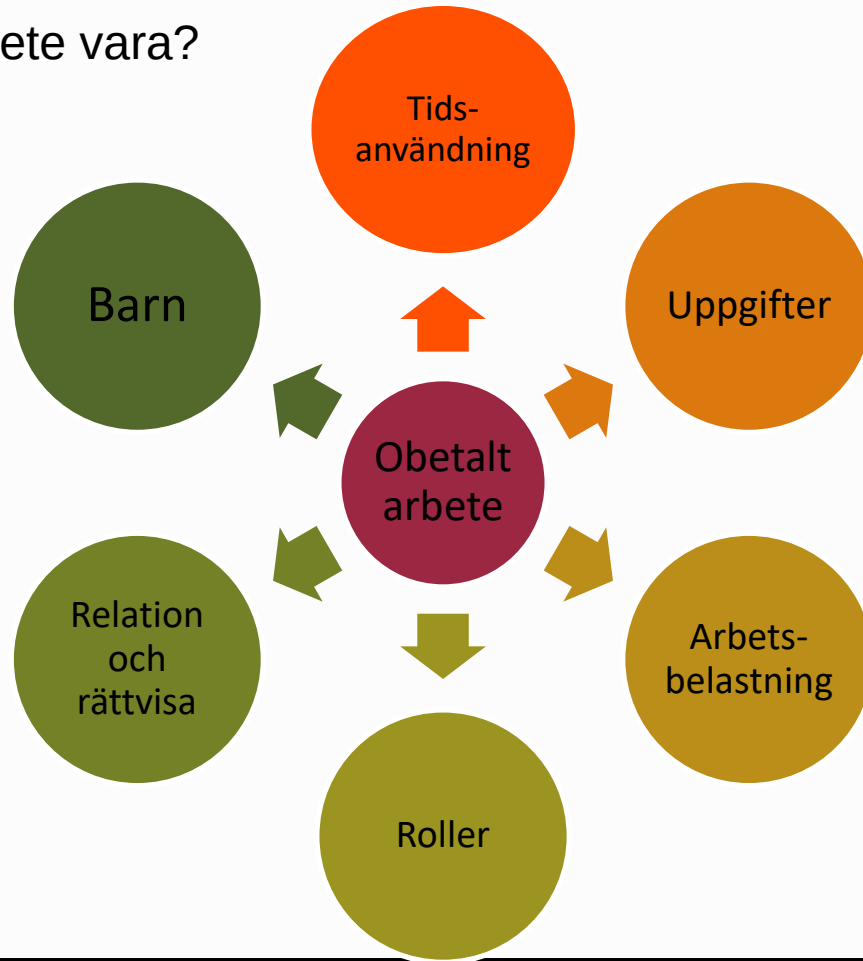

REGISTER

11 studier

Urvalsstorlek från
3 666 – 1 466 100 individer.

Vad kan obetalt arbete vara?

Civilstånd

- Ensamstående
- Skild
- Änka/änkling
- Gift/sammanboende
- Registrerat partnerskap

Familjesituation

- Lever med barn (ja/nej, antal barn, barnens ålder)
- Föräldrars hem, Ensamlevande, Egen familj

Social anknytning

- Har tillräcklig många vänner (ja/nej)
- Frekvens sociala aktiviteter (aldrig, några gånger per år, och 1–2 gånger per månad eller oftare)

Konflikt hem-arbete

- Hur ofta påverkar kraven i hem och familj ditt arbetsliv negativt? (alltid, ibland, nästan aldrig, aldrig)

Känslomässig belastning

- Mist en son eller dotter (16-24 år)
- Olika dödsorsaker (självmod, olycksfall, naturlig död)

- Föräldrar med barn som var äldre än två år hade en högre risk för ny sjukfrånvaro med psykiatrisk diagnos. (Lidwall)
- Skilda, ogifta, änkor/änklingar hade högre risk för sjukfrånvaro med psykiatrisk diagnos än gifta och sammanboende. (Lidwall)
- Det fanns inget samband mellan social anknytning och långvarig sjukfrånvaro med psykiatrisk diagnos. (Foss, Norge)
- Det fanns inget samband mellan upplevd konflikt mellan hem och arbete och sjukfrånvaro med stress-relaterade och andra psykiatriska diagnoser efter att forskarna justerat för andra faktorer. (Svedberg)
- Mödrar och fäder som förlorat en son eller dotter när barnet var i åldern 16-24 år, oberoende av dödsorsak, hade en tio gånger så hög risk för sjukfrånvaro med psykiatrisk diagnos. Ingen separat analys av civilstånd. (Wilcox)

Kunskapsläget just nu.....

Det betalda
arbetet

Det obetalda
arbetet

TACK FÖR UPPMÄRKSAMHETEN!